

NEDERLANDSE TAALVERWERWING VIR SUID-AFRIKANERS

Dutch language acquisition for South Africans

Nederlands Taalverwerving voor Zuid-Afrikanen

BOEKRAK: GRAMMATIKAGIDS *Bookshelf: Grammar guide*

TEENWOORDIGE TYD (Presens)

© *Nederlands leren spreken*

WENK/ Tip:

'n VERGELYKENDE BENADERING TUSSEN AFRIKAANS EN NEDERLANDS WORD GEVOLG.

OEFENINGE OP DIE KURSUSPLATFORM SE ANTWOORDE OP VRAE IN ELKE AFDELING OOR DIE WERKWOORDE KAN HIER GEKONTROLEER WORD.

DEURLOPENDE SELFSTUDIEOEFENINGE EN MEMORANDUMS IS OP DIE AANLYN PLATFORM BESKIBAAR VIR INGESKREWE STUDENTE.

KYK NA DIE VIDEO OP DIE KURSUSPLATFORM OOR TEENWOORDIGE TYD (KU Leuven, prof. L. de Wachter).

DAAR IS OOK 'n BAIE KORT TEKSOPSOMMING OOR WERKWOORDE BESKIKBAAR OP BASIS VAN DIE VERDUIDELIKING HIER EN 'n VIDEO.

4. DIE WERKWOORDELIKE STRUKTUUR (PRESENS) / The verbal structure (Presens):

BY DIE WERKWOORDELIKE VERVOEGING IS DIE PERSOONSUITGANGE EN GETALSUITGANGE VIR ELKE TEMPUS (WERKWOORDTYDVORM) IN SOWEL DIE BEDRYWENDE VORM (AKTIEF) AS DIE LYDENDE VORM (PASSIEF) VAN BELANG.

With the verbal conjugation the person endings and the number endings for each tense form (verbal form) in both the active and the passive voice are of importance.

RAADPLEEG DIE WERKWOORDLYS AGTER IN DIE BOEKRAK EN IN DIE ONDERSTEUNINGSMATERIAAL OF BESOEK <https://taaladvies.net/>.

Consult the verb list at the back in the bookshelf and in the supporting material, or visit <https://taaladvies.net/>.

DIE BELANGRIKSTE WENK BY DIE AANLEER VAN DIE NEDERLANDSE GRAMMATIKA IS OM NIE NET TE PROBEER MEMORISEER NIE, MAAR OM DIE STRUKTUUR TE PROBEER VERSTAAN – 'n VOORTDURENDE VERGELYKING MET AFRIKAANS, ENGELS EN DITS BEHOORT DIT TE VERGEMAKLIK.

The most important hint when studying Dutch grammar learning is not to try to memorise, but to try and understand the structure – continuous comparison with Afrikaans, English and German should make this easier.

WERKWOORDELIKE VERVOEGING / Verbal conjugation

4.1 DIE Presens (TEENWOORDIGE TYD / Present tense)

(GEBRUIK DEURGAANS DIE OPGAAF VAN WERKWOORDE IN DIE BOEKRAK .)

(Use the list of verbs in the bookshelf throughout.)

DIE **Presens** (BEDRYWEND) WORD GEVORM DEUR DIE **-en**-UITGANG VAN DIE INFINITIEF WEG TE NEEM EN DAN DIE BETROKKE PERSOONS- EN GETALSUITGANG AAN DIE **Presens**-STAM TE LAS.

*The **Presens** (active voice) is formed by removing the **-en** ending of the infinitive and then add the specific person and number ending to the **Presens** root.*

DIT BLYK DAT DIE INFINITIEF IN NEDERLANDS NET SOOS DIE **Presens**-VORM (MEERVOUD) LYK, NAAMLIK MET 'n **-en**-UITGANG AAN DIE STAM.

*It transpires that the infinitive in Dutch is the same as the **Presens** form (plural), namely with an **en** ending to the root.*

DIE INFINITIEF IS DIÉ VORM VAN DIE WERKWOORD WAT GEEN TYD (TEMPUS) AANDUI NIE EN OOK SOMS VOLG NÁ **te** OF **om te**. AFRIKAANS HET NIE MEER 'n ONDERSKEIBARE INFINITIEF NIE. VERGELYK:

*The infinitive is that form of the verb that does not indicate any time and also sometimes follows after **te** or **om te**. Afrikaans no longer has a distinguishable infinitive. Compare:*

AFR. OM TE SLAAP IS VIR MY BELANGRIK.

Ndl.: Om te slapen / Te slapen is voor mij heel belangrijk.

Eng. To sleep is important to me.

AFRIKAANS HET WEL NOG OORBLYFSELS VAN DIE VROEËRE INFINITIEF. VERGELYK:

However, Afrikaans still has remnants of the earlier infinitive. Compare:

AFR. IETS TE ETE EN TE DRINKE HÊ.

Ndl. iets te eten en te drinken hebben.

Eng. to have something to eat and drink

DIE INFINITIEF WORD (SOOS IN ENGELS) OOK NÁ MODALE HULPWERKWOORDE AANGETREF. VERGELYK **Ndl. Ik zal werken**; *Eng. I shall work*.

*The infinitive (as in English) is placed after modal auxiliary verbs. Compare **Ndl. Ik zal werken**; *Eng. I shall work*.*

LEES OP <https://taaladvies.net/> MEER OOR DIE STAM VAN DIE WERKWOORD. DIE STAM IS DIE MORFOLOGIESE BASISDEEL WAARAAN UITGANGE GEVOEG WORD, BYVOORBEELD:

Read more at <https://taaladvies.net/> about the root of the verb. The root is the morphologic basis to which endings are added, for example:

INFINITIEF / <i>infinitive</i>	STAM / <i>root</i>
lopen	loop (<i>walk</i>)
zwemmen	zwem (<i>swim</i>)
vertellen	vertel (<i>tell</i>)

JY BEGRYP AL BAIE! / **Jij begrijpt al heel veel!** / *You already understand a lot!*

VIR SELFSTUDIE KONTROLEER IN 'n WOORDEBOEK OF BY <https://taaladvies.net/> DIE STAM VAN DIE VOLGENDE INFINITIEWE, WANT JY MOET DIE INFINITIEF KEN OM DIE WERKWOORD TE KAN VERBUIG (NEER TE SKRYF) IN 'n ANDER TYD, BYVOORBEELD: VERLEDE TYD OF **Presens**, ENS.

For self-study, check in a dictionary, or at <https://taaladvies.net/> the root of the following infinitives, because you must know the infinitive to be able to conjugate the verb (write down) in another time, for example: Past tense or **Presens**, etc.

INFINITIEF	STAM	INFINITIEF	STAM
<i>Infinitive</i>	<i>root</i>	<i>Infinitive</i>	<i>root</i>
brengen	breng	slikken	_____
schrijven	_____	zingen	_____
slepen	_____	glijden	_____
duwen	_____	doen	doe

DIE PERSOONS- EN GETALSUITGANGE VIR DIE TEENWOORDIGE TYD (**Presens**) IS SOOS VOLG:

*The person and number endings for the present tense (**Presens**) are as follows:*

DIE **Presens**

The Presens

GETAL	ENKELVOUD	MEERVOUD
<i>Number</i>	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
1STE PERSOON		
<i>First person</i>	-	-en
2DE PERSOON		
<i>Second person</i>	-t	-en
3DE PERSOON		
<i>Third person</i>	-t	-en

1STE PERSOON

First person **ik werk** **wij werken**en

2DE PERSOON

Second person **jij/ u werkt** **jullie werken**en

3DE PERSOON

Third person **hij/ zij werkt** **zij werken**en

DIE **Presens**-VORM VAN DIE MEERVOUD WORD NET SOOS DIE INFINITIEF MET DIE **-en** UITGANG GESPEL.

*The **Presens** form of the plural is spelled like the infinitive with the **-en** ending.*

IN AFRIKAANS WORD DIE **Presens** IN DIE LYDENDE VORM GEVORM DEUR WORD PLUS DIE VOLTOOIDE DEELWOORD.

*In English die **Presens** in the passive voice is formed by am, is, are plus the past participle.*

VERGELYK: “EK WORD GESOEK” (VOLT. DEELW.); “DIE KONING WORD VEREER” (VOLTOOIDE DEELWOORD). IN NEDERLANDS LYK DIE **Presens** EN DIE **Imperfektum** IN DIE LYDENDE VORM SOOS VOLG:

*Compare “I am sought” (past participle); “The king is honoured” (past participle). In Dutch, the **Presens** and the **Imperfektum** in the passive voice are as follows:*

Presens	ENKELVOUD / <i>Singular</i>	MEERVOUD / <i>Plural</i>
	ik word geslagen	wij worden geslagen
	jij/ u wordt geslagen	jullie worden geslagen
	hij wordt geslagen	zij worden geslagen
Imperfektum	ik werd geslagen	wij werden geslagen

jij/ u werd geslagen

jullie werden geslagen

hij werd geslagen

zij werden geslagen

DIE WERKWOORDE **hebben** (HET) EN **zijn** (IS) WYK AF VAN DIE VERVOEGINGSREËLS VIR DIE **Presens** EN LYK SOOS VOLG:

*The verbs **hebben** (has/have) and **zijn** (am, is, are) deviate from the rules for conjugation for the **Presens** and are as follows:*

ik ben /heb	EK IS /HET	<i>I am/have</i>
jij/ u bent /hebt	JY IS /HET	<i>you are/have</i>
hij/ zij is /heeft	HY/SY IS /HET	<i>he, she, it is/ has</i>
wij zijn /hebben	ONS IS /HET	<i>we are/have</i>
jullie zijn /hebben	JULLE IS /HET	<i>you are/have</i>
zij zijn /hebben	HULLE IS /HET	<i>thy are/have</i>

DIE WERKWOORDE (**zijn**) EN HET (**hebben**) IS EEN VAN DIE BAIE BELANGRIKE ASPEKTE VAN DIE GRAMMATIKA WAT VREEMDETAALSPREKERS MOET BEMEESTER/AANLEER.

*The verbs (**zijn**) and (**hebben**) are one of the very important aspects of the grammar that foreign-language speakers have to master/learn.*

1) BY DIE **MODALE WERKWOORDE** KRY DIE WERKWOORD GEEN **-t** IN DIE *ENKELVOUD NIE. VOORBEELD: **jij kan, jij wil, jij moet, jij mag.** / *With the **modal verbs** the verbs do not get a **-t** in the *singular, for example: **jij kan, jij wil, jij moet, jij mag***

LEES MEER OOR DIE MODALE WERKWOORDE OP <https://taaladvies.net/>. DIT SLUIT BYVOORBEELD KAN, MAG, SAL, WIL, MOET, IN AFRIKAANS IN. **Ik kan* boodschappen doen, Jij moet* deze boeken lezen.**

Read more about the modal verbs at <https://taaladvies.net/>. It includes, for example, can, may, shall, will, must in English. Ik kan boodschappen doen, Jij moet* deze boeken lezen*

MAAR IN DIE MEERVOUD: **Wij moeten studeren, Jullie willen een feest organiseren.**

However, in the plural: Wij moeten studeren, Jullie willen een feest organiseren.

2) BY DIE OMKERING VAN DIE WERKWOORD (INVERSIE) KRY ONS GEWOONLIK GEEN UITGANG AAN DIE STAM AS DIE **je/jij** NA DIE WERKWOORD STAAN NIE. DAAROM SKRYF ONS: **Waar studeer je? EN Waar woon je?** MAAR **Je woont in Amsterdam EN Zij studeert in Gent**

*With the inversion of the verb one usually has no ending added to the root, as the **je/jij** does not stand after the verb. Therefore one writes: **Waar studeer je? and Waar woon je?** but **Je woont in Amsterdam and Zij studeert in Gent***

©

Uit die aanlyn kursus, *Nederlands leren spreken*.

Angelique van Niekerk

vnieka@ufs.ac.za

Angelique.ccreate@gmail.com

12 April 2024

Bronerkenning en aanpassing:

(Olivier, G, & Jansen E. 1986. Praktiese Nederlands. Pretoria: Academica)

12 April 2024 AvN

11 Mei 2023 KC